

**VÅTMARKSPLAN
SNÄCKVIK, HAMMARUDDA**

Sökande:

Tage och Ulla Eriksson

Konsulter:

Kristoffer Rancken, Ädelskog

Tel: 0400 848187

Epost: kristoffer@foresteam.net

Romi Rancken, Praktix

Tel: 0400 600032

Epost: romi@foresteam.net

Innehållsförteckning

Målsättning.....	3
Förverkligande.....	4
Skötsel.....	6
Kostnadsposter och faktaruta	7

Målsättning

Projektets målsättning är att anlägga en våtmark i Snäckvik på Hammarudda gårds marker. Våtmarken byggs i ändan av ett utfallsdike som dränerar ett 114 ha stort tillrinningsområde. Se bild 1.

Bild 1. Tillrinningsområdet för Hammarudda våtmark

Platsen är optimal eftersom våtmarken anläggs ett hundratal meter innan vattnet når havet och den kan till största delen skapas genom uppdämning, vilket alltid är mera kostnadseffektivt. Terrängen möjliggör dessutom en relativt låg dammvall som ytterligare sparar resurser, samtidigt som det blir lättare att få den att smälta in i landskapet.

Medeldjupet i våtmarken skulle efter uppdämning bli lämplig med tanke på andfåglar och olika vadare men också för groddjur, vattenlevande insekter och ryggradslösa djur.

Med tanke på reducering av sediment och näringsämnen, grävs några fördjupningar i botten på våtmarken. Materialet som grävs upp används för att skapa ett par öar i våtmarken och för att bygga dammvallen.

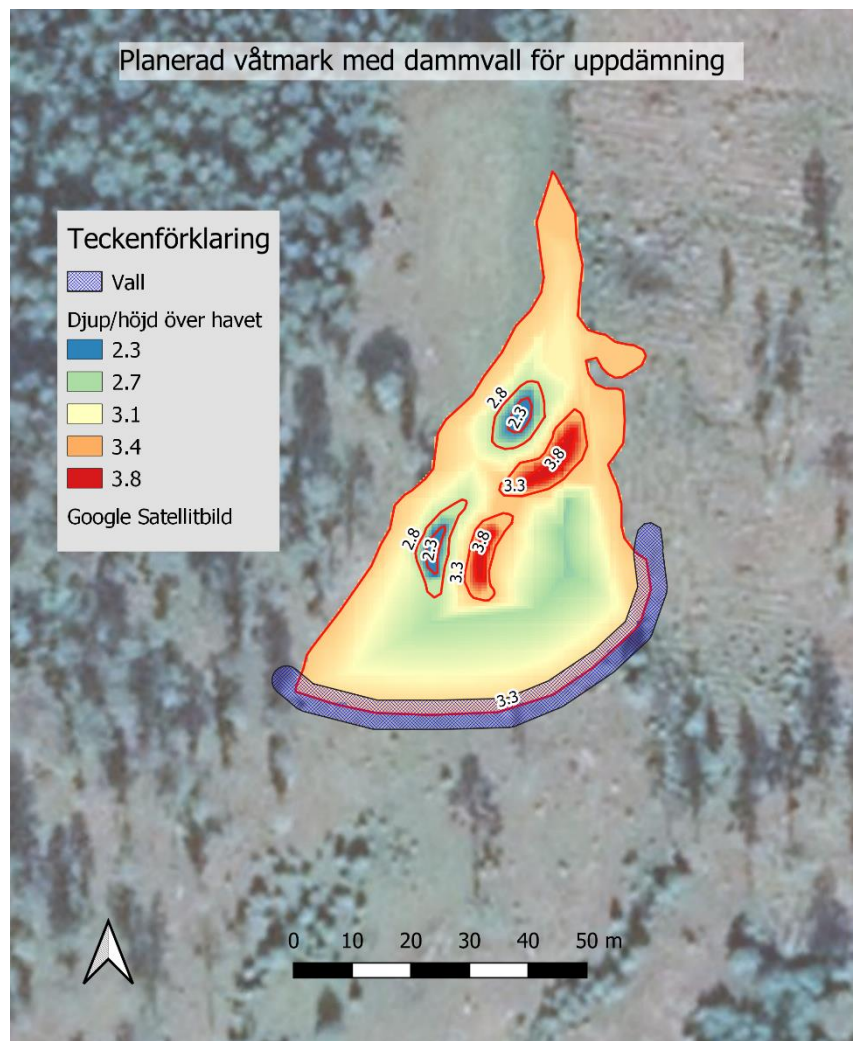
Öarnas uppgift är att fungera som lämpliga biotoper för häckande andfåglar och vadare men också för att styra vattnet genom våtmarken för att uppnå en ökad sedimentering.

Fördelen med att i god tid, innan eventuella avverkningar uppströms, skapa en våtmark i slutet av ett större utfallsdike från ett skogsmarksdominerat avrinningsområde, är att våtmarken då hinner etablera sig och på så vis bli mer effektiv på att ta upp sediment och näringsämnen. Vid markberedning och dikning av förnyelser inom skogsbruket kan en hel del sediment och näringsämnen läcka ut. Enligt skogslagen bör man därför anlägga sedimenteringsbassänger, vilka tyvärr inte alltid är tillräckligt effektiva. I det här skedet kommer en etablerad våtmark väl till pass som en sista buffert, och skulle motivera att en våtmark byggs, även med tanke på näringsläckage till havet.

Förverkligande

Våtmarken anläggs genom att dämna upp det aktuella området och skapa ett par öar av det material som grävs upp från sedimenteringsfickorna intill. Väsentligt blir att försöka hitta tillräckligt finfördelat material på området, helst lera eller finmorän (pinm) för dammvallens inre kärna. Om detta visar sig svårt bör man överväga att transportera lämpligt material till platsen. Under grävningen av dammvallen är det också av vikt att gräva bort markens ytskikt där vallen ska ligga så att man får vallen så tät som möjligt mot marken. Ytskiktet som grävs bort används sedan för att täcka dammvallen, så att det blir lättare att etablera växtlighet på den. Se bild 2 och 3.

Bild 2. Den planerade våtmarken. Genast norr om vallen blir våtmarken djupare än på bilden, eftersom material för vallen grävs upp från våtmarkssidan. Humuslagret under vallen grävs först bort och läggs ovanpå vallen då den är färdig.

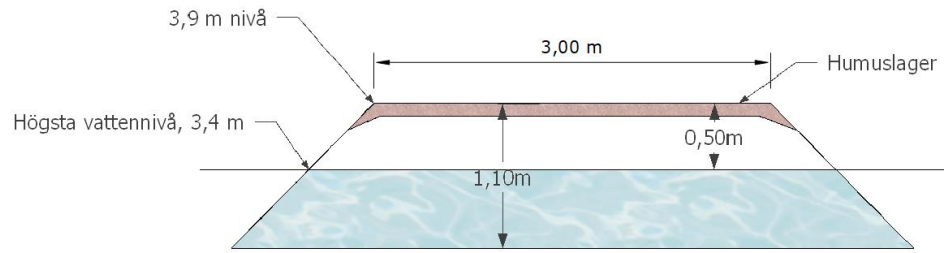

Bild 3. Dammvallen i genomskärning.

För att kunna tömma dammen vid behov och i övrigt reglera vattennivån, läggs två 200mm:s rör ner vid utloppet. Dessa höjs sedan upp till lämplig nivå på utsidan av utloppet. Se bild 4.

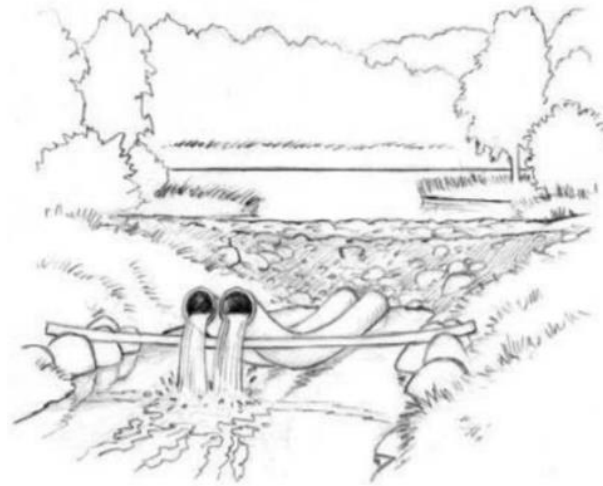

Bild 4. Reglerbara rör vid utloppet. Bild från Kosteikko-opas, Finlands viltcentral.

För högre vattenflöden på vår och höst behövs ytterligare ett s.k. bräddavlopp vilket innebär ett extra utlopp i dammen där större mängder med vatten kan rinna över utan risk för att dammen brister. Bräddavloppet är ett lägre ställe i dammvallen som man bygger så att det strömmande vattnet inte kan komma åt att erodera dammvallen. Det här gör man med hjälp av en 4 mm tjock stålplåt, från vilken man skär ut en lämplig bit. Plåten placeras mitt i vallen, och en markduk läggs under ett rejält lager med natursten i olika storlekar som bildar bräddavloppets botten. Se bild 5.

Bild 5. Bräddavlopp med stålplåt

Skötsel

Eftersom det på gården finns betande djur, skulle betning av våtmarkens stränder vara en lämplig form av skötsel. Det är ändå viktigt att se till att betningstrycket inte blir för hårt och att betningen inte inleds för tidigt på försommaren.

Vill man att våtmarken också i framtiden ska vara en lämplig biotop för andfåglar bör våtmarken förnyas genom dränering med ungefär 5 års mellanrum. Förnyelsen sker genom att man tömmer våtmarken och låter den torka ut under en sommar. På det viset hålls produktionen av vattenlevande djur och insekter på en hög nivå, vilka är viktiga för andfåglarna och speciellt för deras ungar.

Går man in för den här skötselmetoden är det bra om man har någon annan våtmark i närheten där fåglarna hittar en liknande häckningsbiotop under det år som våtmarken är tömd.

I samband med tömning av våtmarken är det också lämpligt att kolla om fördjupningarna som grävts vid anläggningen behöver tömmas på sediment.

Ett alternativ till tömningen är att låta våtmarken åldras naturligt, vilket leder till att det så småningom skapas en annan form av våtmark.

Runt våtmarken bör man också hålla efter de skadliga främmande rovdjuren, såsom mink och mårhund, med tanke på de häckande fåglarna.

Några knipholkar och andkorgar lönar det sig också att sätta upp i och runt våtmarken.

Kostnadsposter

Externa tjänster

- grävning, utjämning
- byggande av vall
- byggande av bräddavlopp
- nedläggning av rör

Material

- 4 st rör, 200 mm x 6 m
- 1 st stålplåt 4 mm x 6 m x 1,20
- 1 rulle markduk, klass 2
- frö för sådd av dammvallen
- stenmaterial, 1 lastbilslass

Obetalt frivilligt arbete

- transport av lera till dammvallen (vid behov)
- sådd av dammvallen
- hjälp vid installation av rör och bräddavlopp

FAKTARUTA

Tillrinningsområde	114 ha
Längd på vällen	85 m
Vallvolym	220 m ³
Grävd volym (centrum)	155 m ³
Vattenvolym	823 m ³
Våtmarkens areal	2450 m ²